KONINKLIJKE BELGISCHE ACADEMIE VOOR FILATELIE

Samenvatting van de voordrachten van 26 september 2026

1. Lucien Van Hecke

Historiek van de automaten van de pakjesdienst van *bpost*

Lucien Van Hecke schetst helder de geschiedenis van de automaten die de pakjesdienst van *bpost* heeft ingezet, en licht daarbij ook alle details van deze toestellen toe.

Wij beperken ons hierna tot een overzicht van de diverse pakjesautomaten die *bpost* in gebruik had en heeft.

In de periode van maart 2011 tot september 2011 begon *bpost* met een proefproject van een pakjesdienst op twee strategische plaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op de luchthaven van Zaventem, gekend als **'bpack'**.

Dit proefproject werd in de periode van 3 oktober 2011 tot september 2017 opgevolgd door '**bpack 24/7**'.

De eerste drie pakjesautomaten werden ogesteld naast het postkantoor De Brouckère in Brussel, op de Delhaize-parking in het Basilix-Shopping Center in Sint-Agatha-Berchem en op de luchthaven van Zaventem.

Door de nieuwe naam **'bpack'** van de pakjesdienst verdwenen de benamingen: Taxipost, Eurosprinters en Corpco.

Door een joint venture met het Nederlands bedrijf de Buren veranderde in de periode van september 2017 tot juni 2020 de naam in '**Cubee**'.

Door een overname van het volledige netwerk in een eigen merkstructuur kwam er in de periode van 4 mei 2020 tot 24 juni 2025 opnieuw een naamwijziging. Cubee werd **'bpost pakjesautomaat'** en Kariboo! werd **'Pakjespunt'**.

Door een rebranding veranderde het uitzicht van de bestaande pakjesautomaten.

Op 25 juni 2025 kwam er opnieuw een naamwijziging en werd **'Pakjesautmaat'** nu **'bbox'**.

Vanaf 6 januari 2025 tot op vandaag lanceerde *bpost* Pakjesautomaten voor verpakkings- en label-vrije verzending.

Ondertussen zat bpost niet stil en werden er nieuwe iniatieven genomen. Zo kreeg Gent op 11 februari 2026 de allergrootste buitenpakjesautomaat van het land.

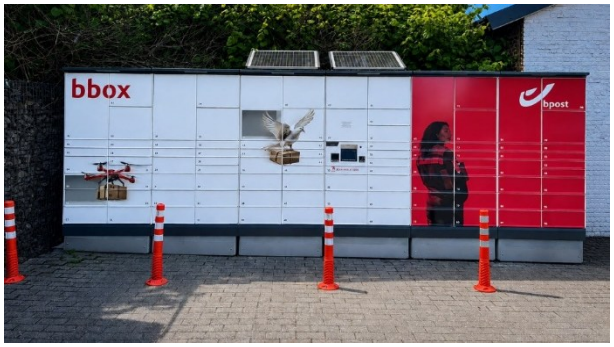

Vanaf 15 mei 2026 werden er pakjesautomaten in gebruik genomen met zonnepanelen.

Op 11 augustus 2026 startte *bpost* in Oostende het proefproject '**bbox City Network**'. Het project beoogt een stadsbreed netwerk van slimme automaten dat de logistieke druk op de mobiliteit en de openbare ruimte in het stadscentrum vermindert. Tegelijk biedt het inwoners, lokale overheden, winkeliers en bezoekers meer flexibiliteit.

Aan het einde van zijn toelichting geeft de spreker ons nog een overzicht van de postale etiketten en afkortingen die op pakjes uit automaten en op aangetekende zendingen worden gebruikt.

11/4.

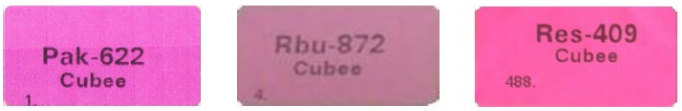

11/5.

11/6.

EEN MINPUNTJE BIJ HET OPSTARTEN VAN DERGELIJKE VERZAMELING…

Over het gebruik en het doel van deze postale etiketten geeft *bpost* nauwelijks uitleg, zodat filatelisten ze zelf door grondig onderzoek moeten ontcijferen.

2. Lars Jørgensen

Postzegels uit Bohemen-Moravië met verborgen patriottische boodschappen

Lars Jørgensen laat ons aan de hand van postzegels uit Bohemen-Moravië kennis maken met verborgen patriottische boodschappen, of is dit een fantasierijk verzinsel van filatelisten?

Duitsland neemt in 1938 pakt Sudetenland in met als gevolg: Duitsvriendelijke opdrukken op Tsjechische postzegels. Sommige van deze zegels werden later door de autoriteiten goedgekeurd en zijn te vinden in catalogussen, andere zijn puur maakwerk.

Op dezelfde manier werd een groot aantal politiek beladen stempels in gebruik genomen toen de rest van Tsjechoslowakije ook effectief onder Duits bewind kwam in 1939.

In Bohemen-Moravië verschenen jaarlijkse Rode Kruis-uitgiften. Deze uitgiften plaatsten de Tsjechische verzamelaars naast elkaar als illustraties van het lot van het Duitse Rijk.

In 1940 een verpleegster en een soldaat met een verbonden arm.
'Deutschland lichtgewond'.

In 1941 een verpleegster die voorovergebogen boven een man in een ziekenhuisbed staat
'Deutschland zwaargewond'.

In 1942 een verpleegster die een omzwachtelde man helpt te drinken
'Deutschland stervend'.

In 1943 een adelaar die op een rood kruis staat
'Deutschland: alleen het grafkruis bijft nog over'.

Masaryk

Dr. Beneš

Dr. Beneš, tweede president van Tsjechoslowakije (na de dood van Masaryk in 1935) werd in 1938 gedwongen om af te treden.

Hij bleef echter hoofd van de Tsjechische regering en verbleef in Londen in ballingschap.

Na WO II en de bevrijding werd hij opnieuw president, tot de machtsovername door de communisten in juni 1948.

De graveur Heinz, die verantwoordelijk was voor een aantal van de Boheemse postzegels, was een fanatiek tegenstander van het Duitse bewind en graveerde **onopvallend de letters D, r en B** in drie van de gangbare postzegels. **Dat waren de initialen van Dr. Beneš!**

De letter D in de tekening van het kasteel van Praag (1k).

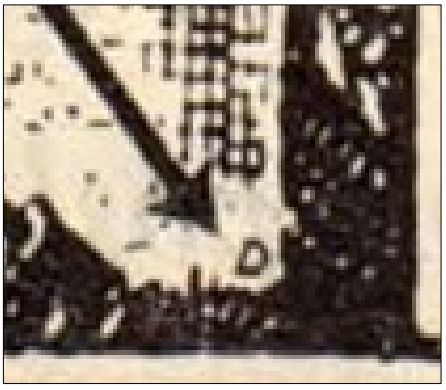

De letter r in de tekening van het kasteel van Brno (2,50k).

De letter **B** in de tekening van het kasteel van Karlstein (50h).

en in de wolken van de 50h is ook het hoofd van president Dr. Beneš te zien.

Leuker is de graveerkunst waardoor vier postzegels, wanneer ze op een bepaalde manier werden samengevoegd, via de wolkenformaties op de afbeeldingen een landkaart van Tsjechoslowakije vormden met de oude grenzen uit de vredestijd.

3. Kurt Lambrecht

Binnenlandse dienst der postpakketten (1932-1972 - max. 5 kg).

Aan de hand van documenten schetst Kurt Lambrecht een overzicht van de binnenlandse dienst voor kleine paketten tussen 1932 en 1972.

In zijn inleiding vraagt hij zich af of er vandaag werkelijk meer pakjes worden verstuurd. De bestelwagens van Bpost, TNT, DHL, PostNL en andere vervoerders rijden nu dagelijks langs onze deur, maar ook vroeger werden er volop pakjes bezorgd. Verse vis uit de kustgemeenten en wild uit de Ardennen vonden zo hun weg door heel België. Ook levende duiven, tabak, kleding, schoenen en uiteraard de pakjes voor de dienstplichtigen bracht de postbode of 'den ijzeren weg' tot aan huis.

Op 1 juni 1932 smolten de postpakketdienst van de posterijen en de dienst voor kleine paketten van de spoorwegen samen tot de '**Binnenlandse dienst van de postpakketten**'. Alle postkantoren, stations en grotere halten namen aan deze dienst deel. Voortaan verschenen ook gecombineerde postpakketten-/spoorwegzegels, herkenbaar aan zowel een posthoorn als het embleem van de NMBS. De zegels van vóór 1932 bleven echter geldig en konden dus verder worden gebruikt.

Typerend voor de nieuwe zegels is dat elke serie precies zoveel zegels telt als er tarieven zijn. Bij elke tariefwijziging moesten daarom nieuwe waarden worden uitgegeven, vaak eerst via een opdruk.

Naast de gecombineerde postpakketten-/spoorwegzegels verschenen er ook nog afzonderlijke spoorwegzegels om vrachtbrieven te frankeren voor andere goederen dan kleine paketten. Die spoorwegzegels kwamen meestal uit in lange series, met zegels voor alle eenheden, de meeste tientallen en enkele honderdtallen, zodat tariefwijzigingen geen nieuwe uitgiften vereisten. In 1972 werd beslist de gecombineerde postpakketten-/spoorwegzegels af te schaffen en voortaan alleen nog spoorwegzegels te gebruiken. Sommige NMBS-stations frankeerden hun vrachtbrieven overigens al vanaf 1928 met frankeermachines.

Hierna toont de spreker een aantal vrachtbrieven uit de periode 1932-1972 voor de verzending van kleine postpakketten.

'verse vis'

'levende duiven'

Postcolli. — De spoorweg heeft, met samenwerking van de post, zijne schikkingen genomen met het oog op de inrichting van den nieuwen dienst der postcolli met ingang van 1 October ll.

Die colli mogen ten vervoer besteld worden in de statiën die open zijn voor de aanneming van de zendingen tegen tarief nr 1 (spoedbestelling).

Het port bedraagt 4 frank voor de colli hoogstens 3 kgr. zwaar, en 5 frank voor die wegende meer dan 3 kgr. tot 5 kgr.

In die vervoerprijzen zijn de kosten voor aanhuisbestelling begrepen.

Zooals voorheen nemen de statiën de colli aan die met spoorwegzegels gefrankeerd zijn en die de afzenders ten vervoer willen afgeven tegen de huidige voorwaarden en prijzen.

Uit de De Ypersche Bode van 09.10.1928.

Combinatie van postpakketzegel met spoorwegzegels.

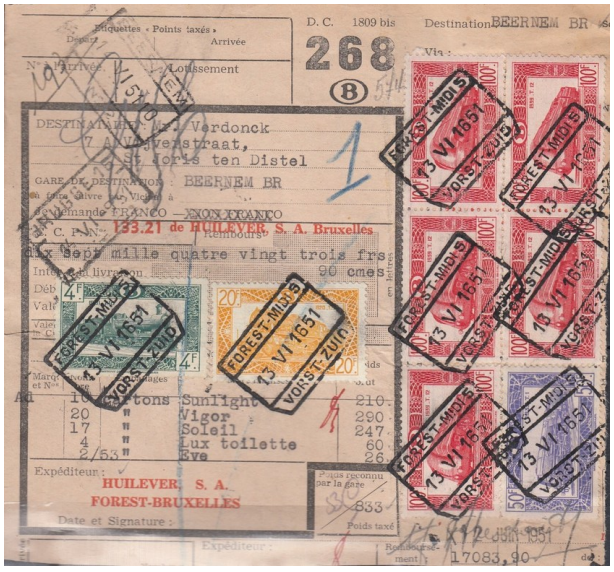

Spectaculaire vrachtbrief!

833 kg van Vorst naar Sint-Joris-ten Distel via Brugge en Beernem tegen terugbetaling van 17.083,90 BEF (=€ 423,50) voor (slechts) 574 BEF (=€ 14,23) vrachtkosten.

TARIEVEN

De diverse tarieven zijn een nachtmerrie voor de verzamelaars (en het toenmalige personeel en gebruikers). Zo was er o.a. een afzonderlijk tarief voor landbouwproducten, voor verse vis op ijs verpakt, … en dan mogen we de tarieven voor 'bijkomende diensten' niet vergeten.

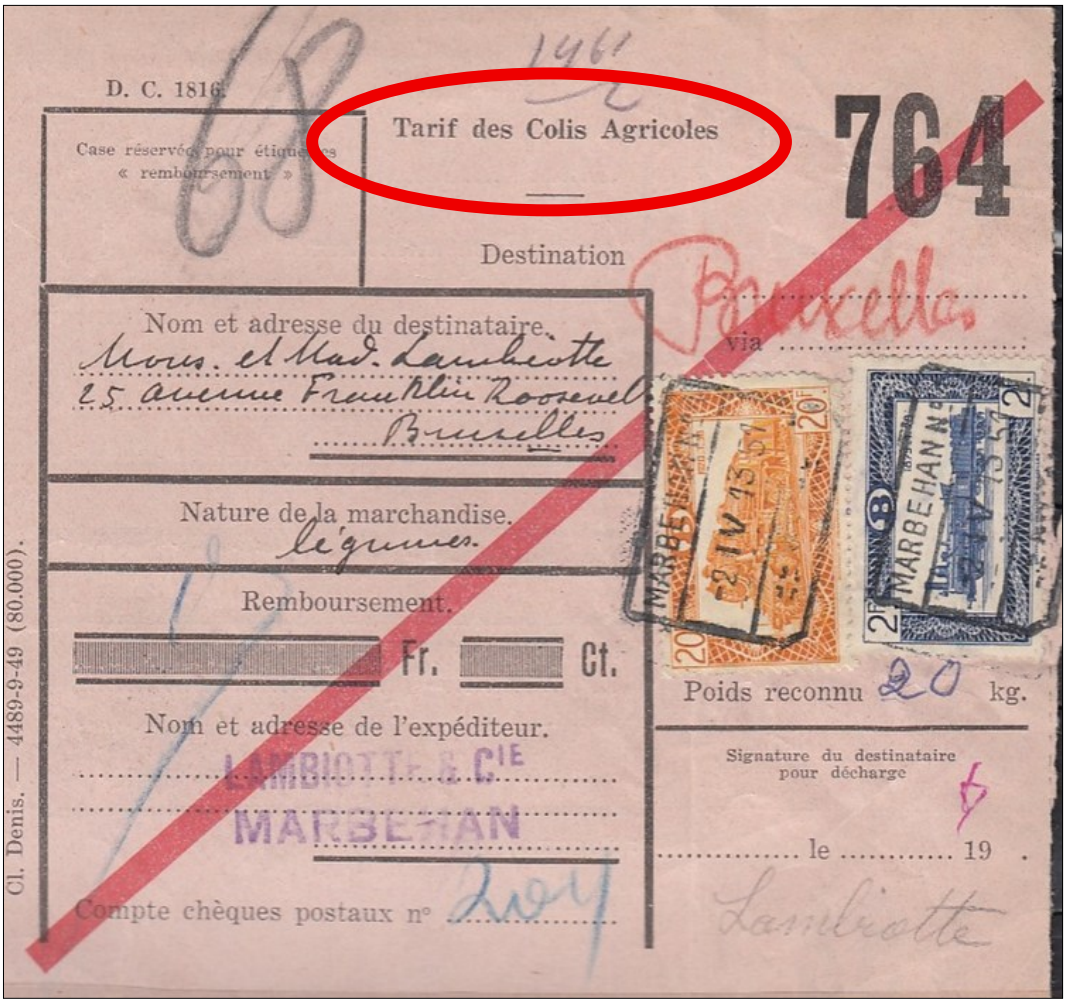

Tijdens zijn voordracht doet Kurt Lambrecht een NOODOPROEP: wie kan ons helpen?

"Misschien viel het u al op: bij de getoonde stukken ontbreekt een (degelijke) uitleg over de tarieven. De reden hiervoor is eenvoudig: de tariefstructuur was ingewikkeld. Afstand, soort goederen, het type

contract tussen verzender en spoorwegen, gewicht en extra diensten zoals ophaling aan huis, spoedbestelling en terugbetaling speelden (wellicht) allemaal mee.

U denkt nu natuurlijk: geen probleem, de NMBS (of haar opvolgers) zal daarover in de archieven wel alle informatie hebben. Dat valt echter tegen: er blijkt nauwelijks iets bewaard dat enig inzicht in de tarieven biedt.

Verzamelaars zijn doorgaans geduldig en bundelen graag hun krachten om verloren informatie terug te vinden. Er bestaan nog heel wat documenten, dus een grondige studie zou de tarieven en hun geldigheidsperiodes toch minstens bij benadering moeten opleveren. Helaas bleek dat een onmogelijke opdracht: er spelen te veel prijsbepalende factoren mee en bij de berekening werden ook fouten gemaakt, zoals de getoonde stukken aantonen.

Zowel de grote verzenders, die dagelijks zendingen naar allerlei bestemmingen verstuurden, als het personeel van de NMBS moeten toch over een tarievenlijst beschikt hebben?

Alle info hierover is welkom bij 'kurt.lambrecht@vanheyghenstaal.be'."

BINNENLANDSE DIENST DER POSTPAKKETTEN

Vandaag heeft de spreker het over de **binnenlandse dienst der postpakketten**. Hiervan zijn de tarieven wel bekend. In principe dus veel eenvoudiger maar toch interessant …

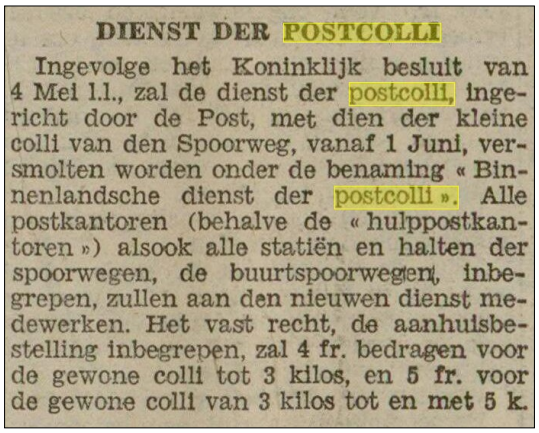

DIENST DER POSTCOLLI

Ingevolge het Koninklijk besluit van 4 Mei l.l., zal de dienst der postcolli, ingericht door de Post, met dien der kleine colli van den Spoorweg, vanaf 1 Juni, versmolten worden onder de benaming « Binnenlandsche dienst der postcolli ». Alle postkantoren (behalve de « hulppostkantoren ») alsook alle statiën en halten der spoorwegen, de buurtspoorwegen, inbegrepen, zullen aan den nieuwen dienst medewerken. Het vast recht, de aanhuisbestelling inbegrepen, zal 4 fr. bedragen voor de gewone colli tot 3 kilos, en 5 fr. voor de gewone colli van 3 kilos tot en met 5 k.

Uit 'De Poperinghenaar' van 05.06.1932.

Een postpakket op 27.12.1934 verstuurd uit Vorst naar Hasselt tegen terugbetaling van 92,30 BEF uit het postkantoor van Sint Gillis.

Port: 4 BEF (tot 1 kg).

Taks voor terugbetaling voldaan in postzegels, dus gemengde frankering. Tarief: 0,70 BEF (minimum taks).

Postpakket van 500 gram verstuurd uit Antwerpen naar Sint Niklaas tegen de terugbetaling van 1.437 BEF.
Met o.a. een luchtpostzegel gefrankeerd.

Port postpakket: 20 BEF (eenvormig tarief tot 5 kg).

Terugbetaling:
12 BEF tot 1.000 BEF + 0,25 BEF/100 BEF extra: 5 x 0,25 = 1,25.
Totaal 13,25 BEF, afgerond op 14 BEF + 4 BEF omdat er geen Postchequerekening vermeld is.
Totaal: 18 BEF
Maar frankering is 17 BEF = onderfrankering!

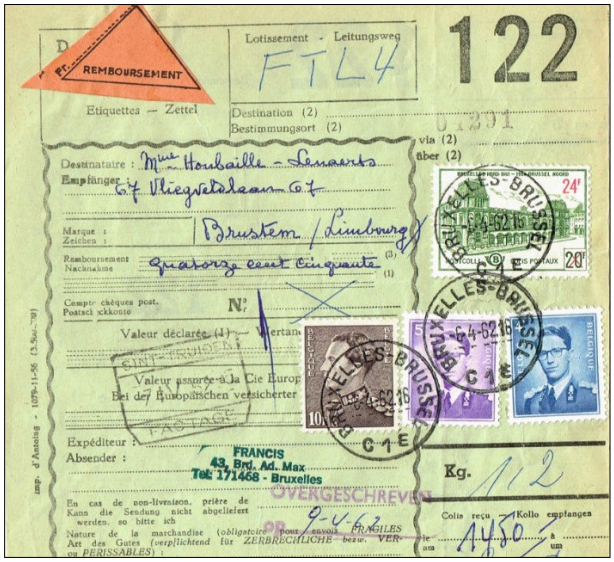

Postpakket van 1,2 kG verstuurd uit Brussel naar Brustem via Sint Truiden.

Port: 24 BEF (eenvormig tarief tot 5 kg).

Terugbetaling:
12 BEF tot 1.000 BEF en 0,25 BEF/100 BEF: 5 x 0,25 = 1,25, dus totaal: 13,25 BEF, afgerond op 14 BEF.
Extra van 5 BEF wegens het niet vermelden van een postchequerekening.
Totaal: 19 BEF.

POSTPAKKETTEN VOOR SOLDATEN

DE POSTCOLLI VOOR DE SOLDATEN

Door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen werd beroep gedaan op allen die pakjes zenden naar de soldaten opdat zij bij het verzenden van postcolli geen losse adreskaartjes of etiketten meer zouden gebruiken maar er een vast adres op te plakken. Er wordt ook gevraagd den naam van den verzender steeds te vermelden en desnoods een duplikaat van de adreskaart in het pakje te steken.

Uit De Halle - Katholiek dagblad van Ieper van 18.02.1940.

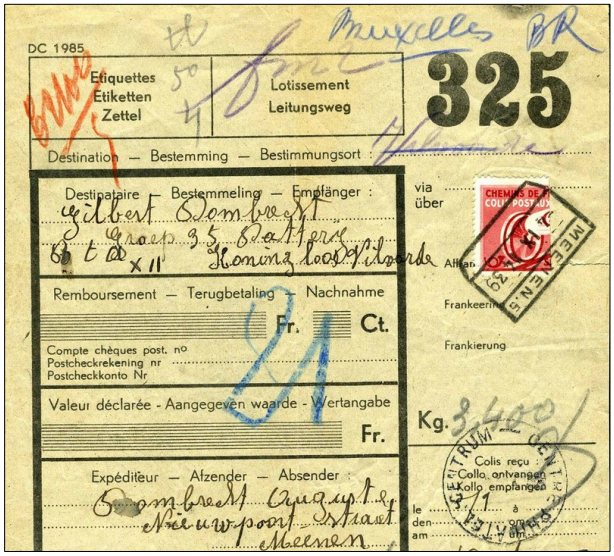

Altijd leuk om te zien: een gehalveerde zegel als wettig betaalmiddel.

Een nieuw verlaagd tarief van 3 BEF, maar er waren geen zegels. Bijgevolg werden de zegels van 6 BEF verticaal (volgens de voorschriften) gehalveerd.

Formulier met vermelding 'COLIS MILITAIRE'.

Pakje van 2,87 kg verstuurd uit Halanzy.

Port: 17 BEF (sinds 20.10.1951).
Nog geen postpakketzegel van 17 BEF beschikbaar, dus een bijfrankering met spoorwegzegels.

NA WO II

Na de Tweede Wereldoorlog herneemt het gewone leven en mogen er opnieuw pakjes worden verstuurd.
Het voorgaande tarief van 10.01.1938 wordt behouden.

Op 19.01.1948 stijgt het tarief als volgt:

< 1 kg = 9 BEF

1-3 kg = 11 BEF

> 3 kg = 13,50 BEF

WEER POSTCOLLI IN BELGIE
Vanaf 7 October.

In het Staatsblad van 26 September wordt aangekondigd dat de dienst der postcolli in binnenverkeer vanaf 7 October hernomen wordt.

De prijzen werden als volgt vastgesteld:

1 kg. en minder: 8 fr.
meer dan 1 kg. tot 3 kg.: 10 fr.;
meer dan 3 kg. tot 5 kg.: 12 fr.

De aangegeven waarde mag niet meer dan 5.000 fr. bedragen. Vast recht: 2 fr. Recht per 1.000 fr. of gedeelte van 1.000 fr.: 0.20 fr.
Taks, afhaling aan huis: 3.20 fr.
Taks, dadelijke bestelling: 4.50 fr.
Taks, tweede bestelling: 3.20 fr.

Magazijngelden: gewone colli: 1.10 frank per dag.

Voor colli met aangegeven waarde, per ondeelbare breuk van 100 fr.: 0.40 fr. per dag. Minimum: 1.10 fr.

Uit Het Wekelijks Nieuws van 28 september 1946.

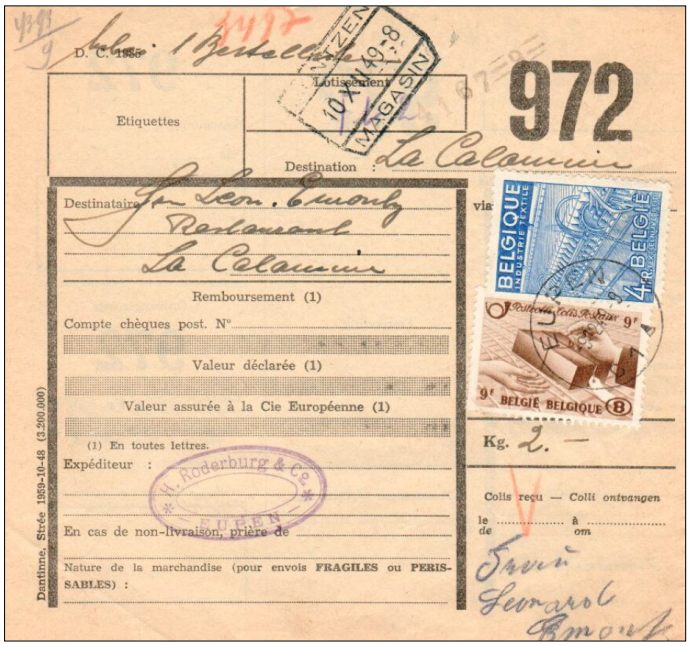

Postpakket van 2 kg verstuurd op 10.12.1949 uit Eupen via Montzen naar La Calamine, 8 dagen na het wijzigen van het tarief.

Datumstempel met controle driehoekje.

Port: 13 BEF (1 à 3 kg) (tarief van 02.12.1949 tot 30.04.1951).

Frankering: postpakketzegel van 9 BEF + 4 BEF (reeks 'Export').

Alle 'bijkomende diensten' werden hier voldaan met postzegels.
Hiervan is een veel groter aantal documenten te vinden.

Postpakket van minder dan 1 kg op 27.12.1949 verstuurd uit Gent via Deinze naar Bachte Maria Leerne met terugbetaling (remboursement) van 240 BEF.

Port: 11 BEF (<1 kg) (tarief van 02.12.1949 tot 30.04.1951) en 7 BEF (terugbetaling van een bedrag van 200 tot 300 BEF.

Frankering: postpakketzegel van 11 BEF + 4 x 1,75 BEF (reeks 'Export').

Postpakket van 3,7 kg op 28.8.1950 verstuurd uit Gilly via Chalelineau naar Namur met terugbetaling (remboursement) van 360 BEF. (drietalig etiket F-N-D).

Port: 16 BEF (3 à 5 kg) (tarief van 02.12.1949 tot 31.04.1951) en 8,50 BEF (300 tot 400 BEF) (tarief van 1946 tot 19.03.1953).

Frankering: postpakketzegel van 16 BEF + 2 x 4 BEF (reeks 'Export') + 0,50 BEF (Heraldieke Leeuw).

Pakje met een gewicht van 600 gram op 23.06.1971 uit het station van Tournai verstuurd naar Zedelgem.
BLAUWE stempelkleur!
Etiket 'Levende dieren'.
Tarief: 44 BEF.
Frankering met postpakketzegel.

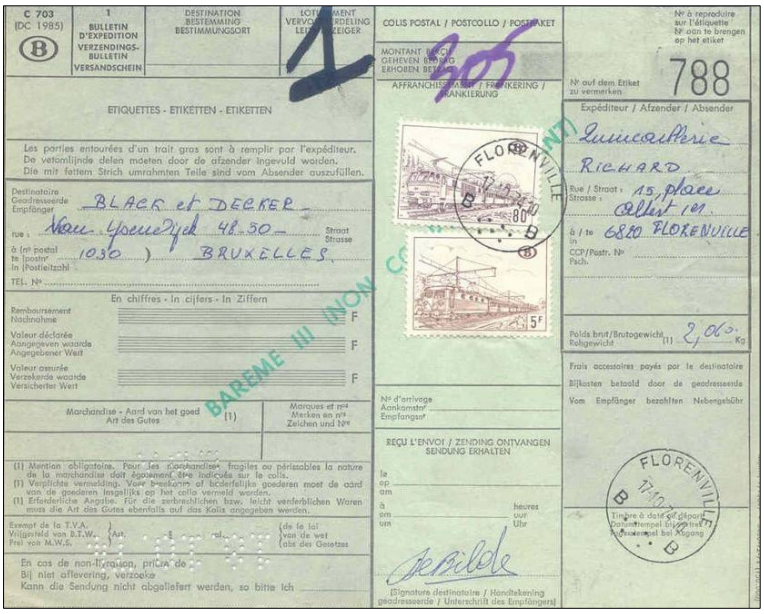

Pakje met een gewicht van 2,06 kg op 17.10.1974 uit het postkantoor van Florenville verstuurd naar Brussel.
Gefrankeerd met spoorwegzegels.

Tarief: Barême III (Non- Compta...), 85 BEF (Tarief van 11.07.1973 tot 10.12.1975).
Niettegenstaande volgens de dienstnota van 09.07.1973 het port van 85 BEF moet worden voldaan met de volgende spoorwegzegels: 2 x 40 BEF en 5 x 1 BEF werd hier een postzegel van 80 BEF en van 5 BEF gekleefd.